

Oszczędzanie energii: PYTANIA I ODPOWIEDZI

- 1 PORADY ODNOŚNIE OSZCZĘDZANIA ENERGII W DOMU
- 2 KONSUMENT *VS* DOSTAWCA ENERGII
- 3 ZUŻYCIE ENERGII W NIEMCZECH

***oszczędzamy energię
i własne pieniądze***

Energy FAQ

Wskazówki dotyczące oszczędzania energii w Berlinie dla osób ze środowisk migracyjnych (MEM)

1. PORADY ODNOŚNIE OSZCZĘDZANIA ENERGII W DOMU

Możesz zaoszczędzić dużo energii w domu za pomocą najprostszych środków. Największy potencjał tkwi w ogrzewaniu. Tutaj, zużywa się średnio 73 procent energii w gospodarstwie domowym. Nawet niewielkie zmiany mają duży wpływ. Wprowadzając drobne zmiany, zaoszczędzisz pieniądze i przyczyniasz do ochrony środowiska. Przyjrzyjmy się, co możesz zrobić osobiście.

- Jak prawidłowo i ekonomicznie ogrzewać gazem?

Jak sposób korzystania z ogrzewania jest kluczowym czynnikiem wpływającym na zużycie energii. Zacznijmy od grzejników. Należy upewnić się, że **w grzejnikach nie ma śluz powietrznych**. Im więcej powietrza znajduje się w obiegu grzewczym, tym więcej energii potrzeba do osiągnięcia ustawionej temperatury. Meble lub zasłony zakłócają ogrzanie pomieszczenia. Dlatego nie zasłaniaj grzejników. Spróbuj **obniżyć temperaturę grzejników**, jeśli to możliwe.

Wskazówka: Federalna Agencja Ochrony Środowiska zaleca, aby temperatura w pomieszczeniu w mieszkaniu nie była wyższa niż 20 stopni Celsjusza w ciągu dnia. W nocy wartość ta wynosi 18 stopni Celsjusza.

- Jakie są zalecane temperatury dla różnych obszarów mieszkania, Czy są one rzeczywiście różne?

Ludzie mają różne zapotrzebowanie na ciepło w różnych pomieszczeniach domu. A jeśli w łazience musi być cieplej, najlepiej spać w chłodnej sypialni.

Większość ludzi czuje się komfortowo w salonach przy 20-22 stopniach Celsjusza, w kuchni przy 18-20 stopniach Celsjusza, w łazience przy 23 stopniach, a w sypialni przy 16-18 stopniach Celsjusza.

Zwracając na to uwagę, szczególnie w sezonie grzewczym, można sporo zaoszczędzić.

Jeśli zmniejszysz temperaturę o jeden stopień, zaoszczędzisz sześć procent na kosztach ogrzewania.

Sprawdź, czy ogrzewanie można całkowicie wyłączyć w nocy i w nieużywanych pomieszczeniach. Często można to zrobić w budynku z dobrą izolacją.

Jeśli masz okiennice, powinieneś je zamykać na noc. Zastłonięte zasłony, które nie blokują przepływu ciepła z grzejników również zatrzymują ciepło w mieszkaniu.

- Czy w naszym cyfrowym świecie istnieją urządzenia, które pozwalają nam zdalnie sterować lub zaprogramować ogrzewanie?

Istnieją tak zwane inteligentne termostaty. Są one łatwe do zainstalowania i zaprogramowania.

W ten sposób można określić wybraną temperaturę w danym czasie i zaoszczędzić jeszcze więcej.

Zaprogramowane termostaty pomagają zaoszczędzić na kosztach gazu i ogrzewania.

Inteligentne sterowanie zapewnia, że pomieszczenia są ogrzewane tylko wtedy, gdy jest to potrzebne i tylko w niezbędnym zakresie. Można również samodzielnie wymienić termostaty.

Są one instalowane w taki sam sposób jak klasyczne termostaty ręczne. Często istnieje możliwość optymalizacji samego kotła gazowego. Powinien on być regularnie czyszczony i regulowany przez wyspecjalizowaną firmę.

- Jak można sprawdzić, na ile dobrze działa grzejnik?

Jeśli grzejnik jest głośny, oznacza to, że znajduje się w nim powietrze. Jeśli grzejnik nie chce się nagrząć, wskazuje to również, że w grzejniku znajduje się powietrze. Powietrze zmniejsza wydajność cieplną i musi zostać usunięte.

W sklepie z narzędziami można kupić «klucz do pompowania», aby otworzyć zawór. Często wystarczy ułamek obrotu. Jak tylko z zaworu kapie woda, jest to znak, że z grzejnika uszło powietrze.

- Słyszałem termin «hydrauliczne równoważenie systemu grzewczego». Czy jest sens to robić i kto może się tym zająć?

Czy jest sens to robić i kto może się tym zająć? Niepotrzebne koszty są również powodowane przez źle wyregulowane systemy grzewcze. Oznakami tego są na przykład niewielkie osady sadzy. Nawet jeśli ogrzewane są tylko pomieszczenia w pobliżu kotła, coś jest nie tak. W tym miejscu należy wykonać tzw. równoważenie hydrauliczne systemu grzewczego. W ten sposób instalator może zobaczyć, gdzie i jak naprawić system. W idealnej sytuacji system powinien zawsze mieć odpowiednią ilość wody, o odpowiedniej temperaturze we właściwym miejscu. Rząd federalny zachęca do równoważenia hydraulicznego w ramach programu «Energoszczędny remont»

- O jak dużych oszczędnościach mówimy?

Rzeczywiste oszczędności zależą w dużej mierze od tego, jak energoszczędny jest dom. rci twierdzą, że na przykład około 15 procent ciepła energii cieplnej można zaoszczędzić poprzez regulację zaworów przy każdym grzejniku, jak również instalując odpowiedniej wielkości elektroniczną pompę ciepła i dostosowując

temperaturę zasilania do sezonowych zmian temperatury zewnętrznej.

Uwaga: Od października 2022 r. właściciele domów ogrzewanych gazem są zobowiązani do przeprowadzenia przeglądu ogrzewania.

- Dlaczego należy sprawdzać ogrzewanie gazowe?

Według ekspertów, wiele grzejników gazowych w Niemczech nie jest optymalnie wyregulowanych i zużywa niepotrzebnie dużo energii.

Od 1 października 2022 r. właściciele domów z ogrzewaniem gazowym w Niemczech będą musieli poddać swoje domy testom. Właściciele domów z ogrzewaniem gazowym w Niemczech są zobowiązani do przeprowadzenia testów systemu grzewczego.

Oznacza to, że wszystkie gazowe systemy grzewcze w Berlinie muszą być testowane, aby upewnić się, że są one skonfigurowane pod kątem odpowiedniej oszczędności energii. Kontrola wydajności ogrzewania gazowego jest częścią federalnych środków mających na celu zapewnienie dostaw energii w warunkach niedoboru gazu. Zgodnie z § 2 rozporządzenia, wszystkie gazowe systemy grzewcze w Niemczech muszą być testowane pod kątem efektywności energetycznej.

Jeśli kontrola wykaże, że ogrzewanie prowadzi do niepotrzebnych strat energii, właściciele budynków są zobowiązani do wprowadzenia niezbędnych zmian nie później niż do 15 września 2024 r.

- Jak wietrzyć pomieszczenie? Przecież podczas wietrzenia zużywa się dużo energii...

Właściwa wentylacja jest również częścią ekonomicznego ogrzewania. Zamiast trzymać uchylone okna, lepiej jest przewietrzyć pomieszczenie, otwierając okno całkowicie kilka razy dziennie. Zimą dwa do trzech razy dziennie i nie dłużej niż przez pięć minut.

Osoby przebywające w domu w ciągu dnia powinny wietrzyć pomieszczenie trzy do pięciu razy dziennie. Gdy możliwy jest przeciąg, wymiana powietrza następuje szczególnie szybko. Wyłącz ogrzewanie przed wietrzeniem i otwórz okna tak szeroko, jak to możliwe.

- Jaka jest alternatywa dla ogrzewania gazowego? Ogrzewacze pomieszczeń, kominki i kuchenki węglowe?

Ze względu na wysokie ceny gazu, konsumenci czasami rozważają możliwość korzystania z alternatywnych źródeł ciepła. Jednak nie zawsze są one tańsze.

Każdy, kto korzysta z **termowentylatorów, grzejników olejowych lub promienników podczerwieni** do ogrzewania domu energią elektryczną zamiast gazem, powinien wziąć pod uwagę kilka rzeczy. Ogrzewanie energią elektryczną jest obecnie znacznie droższe niż ogrzewanie gazowe. Wentylatory są również nieefektywne i nadają się tylko do małych powierzchni. Nawet promienniki podczerwieni nie ogrzeją całego mieszkania. Ponadto, system energetyczny Berlina nie jest zaprojektowany do równoczesnego korzystania z wielu elektrycznych systemów grzewczych. Równoległe korzystanie ze zbyt wielu grzejników elektrycznych może przeciążyć sieć energetyczną.

- A co z drewnem opałowym, węglem drzewnym?

Chcesz używać **drewna opałowego lub węgla drzewnego**? Owszem, jest to alternatywa, ale jest kilka rzeczy na które warto zwrócić uwagę. Jeśli kominek lub kuchenka kaflowa były przez jakiś czas nieużywane, może być konieczne uzyskanie pozwolenia od właściciela. Następnie komin i system muszą zostać dopuszczone do użytku przez kominiarza. To samo dotyczy sytuacji, gdy chcesz zainstalować nową kuchenkę opalaną drewnem, dla której zwykle wymagane jest kilka zezwoleń. Nawet jeśli kominek lub kuchenka nie były używane latem, komin powinien zostać sprawdzony i w razie potrzeby

wyczyszczony przed użyciem. Należy pamiętać, że kuchenki na drewno i węgiel wytwarzają więcej cząstek stałych niż grzejniki gazowe.

Zgodnie z federalnym rozporządzeniem w sprawie kontroli emisji należy przestrzegać wartości granicznych i innych wymogów. Ponadto podczas ogrzewania należy zainstalować detektor tlenu węgla.

Detektor tlenu węgla musi być zainstalowany podczas sezonu grzewczego.

- Energię można oszczędzać również przy użyciu bojlera, prawda?

Tak, istnieje potencjał oszczędności w zużyciu ciepłej wody. Jeśli to możliwe, zmniejsz **temperaturę bojlera** do 60 stopni Celsjusza.

Domyślnie woda jest podgrzewana do 70 stopni Celsjusza aby zabić bakterie Legionella.

Aby woda była bezpieczna nawet w temperaturze 10 stopni poniżej tej temperatury, raz w tygodniu należy na krótko zwiększyć temperaturę w zbiorniku do 70 stopni Celsjusza. Jeśli jesteś w domu tylko rano i wieczorem, możesz ustawić wewnętrzny wyłącznik czasowy podgrzewacza tak, aby woda była podgrzewana tylko wtedy, gdy jest naprawdę potrzebna, a nie stale przez całą dobę.

Dużo energii marnuje się również cyrkulując gorącą wodę. Jeśli więc możesz, zatrzymaj niepotrzebną cyrkulację wody.

Czasami możliwe jest również obniżenie temperatury cyrkulacji. Korzystanie z prysznica oszczędza więcej wody niż pełna kąpiel.

Oszczędzające wodę głowice prysznicowe wnoszą dodatkowy wkład do oszczędności energii i wody. Tak samo jak, baterie z perlatozem, a także mycie rąk zimną wodą. Używając mydła i spieniając ręce tak dokładnie, jak zwykle.

Ręce będą tak samo czyste, jak przy użyciu ciepłej wody.

- Ważną kwestią są urządzenia. Pewnie jest wiele opcji oszczędzania energii??

Aby oszczędzać energię, można przyrzeć się bliżej energii **elektrycznej w gospodarstwie domowym**, dostosować ustawienia lub wymienić poszczególne urządzenia.

Lodówki i zamrażarki zużywają dużo energii elektrycznej. W przypadku lodówki temperatura to 7 stopni Celsjusza.

Zamrażarka powinna być ustawiona na -18 stopni Celsjusza, aby zapobiec psuciu się żywności. Tę ostatnią należy regularnie rozmrażać, ponieważ gruba warstwa lodu znacznie zwiększa zużycie energii.

Zmywarki i pralki powinny być używane tylko z pełnym załadunkiem. Suszenie prania na suszarce bębnowej lub sznurku do bielizny - bezpłatna alternatywa dla suszarki automatycznej.

Całkowicie wyłączaj **urządzenia rezerwowe**. Jeśli wtyczki są trudno dostępne, pomocne mogą być przełączane panele gniazdek i wyłączniki czasowe. Laptopy i tablety zużywają mniej energii niż komputery stacjonarne PC, a smartfony są jeszcze bardziej energooszczędne.

Pozostaw **telewizor** wyłączony tak długo, jak to możliwe. To duża oszczędność energii, szczególnie wieczorami i w nocy, kiedy energia słoneczna nie może być dostarczana do sieci.

Wymień **stare żarówki** i tak zwane **żarówki energooszczędne na żarówki LED**. Rozważ wymianę starych urządzeń w domu na nowe. Często są one znacznie bardziej energooszczędne. Możesz spróbować zainstalować **baterię słoneczną na balkonie**. Jednakże, wynajmujący musi wyrazić na to zgodę. Podłączany system paneli słonecznych musi być zarejestrowany w Federalnej Agencji i u operatora sieci.

- Po raz pierwszy słyszę o możliwości zainstalowania panelu słonecznego na moim balkonie. Czy mogę prosić o więcej szczegółów? Na przykład, ile kosztuje podłączenie urządzenia solarne i czy taki zakup w ogóle z jest opłacalny?

Ceny urządzeń różnią się w zależności od producenta, więc warto porównać ceny. Oprócz kosztów nabycia, ważna jest również dobra orientacja systemu, długa żywotność oraz wysokie zużycie wytworzonej energii elektrycznej w gospodarstwie domowym.

Dla mieszkańców na wynajem przy rocznym zużyciu około 2000 kilowatogodzin (2-4 osoby) z podłączonym urządzeniem solarne można wygenerować do jednej czwartej rocznego zużycia energii elektrycznej. Oszczędności w kosztach energii elektrycznej mogą wynieść do 150 euro rocznie.

- Gdzie mogę ubiegać się o dofinansowanie na panel słoneczny na balkon?

Dotacja na balkonowe systemy solarne jest kontynuacją programu dotacji SolarPlus i można się o nią ubiegać online na stronie BB Business Team, Link01

<https://www.club-dialog.de/links-energy/>

- Jak duża jest dotacja na instalację panelu słonecznego?

Wbudowane urządzenie solarne na mieszkanie jest dofinansowywane do kwoty 500 euro. Jeśli urządzenie kosztuje mniej niż 500 euro, kwota dofinansowania jest równa rzeczywistym kosztom.

Z dofinansowania mogą skorzystać najemcy, których główne miejsce zamieszkania znajduje się w Berlinie.

- Jaka jest procedura otrzymania dotacji na panele słoneczne na balkon?

Dotacja musi zostać przyznana przed zamówieniem lub zakupem urządzenia solarne typu plug-in.

Ogólnie rzecz biorąc, można skorzystać z następujących sześciu kroków, aby uzyskać własną energię elektryczną z balkonu:

1. Uzyskanie zgody wynajmującego
2. Złożenie wniosku o finansowanie
3. Zakup urządzenia solarne
4. Rejestracja urządzenia w Stromnetz Berlin.
Jeśli gospodarstwo domowe nie posiada licznika dwukierunkowego lub licznika z blokadą, wtedy Stromnetz GmbH lub wyspecjalizowana firma na zlecenie Stromnetz GmbH zainstaluje go bezpłatnie. Jest to przewidziane przez prawo.
4. Rejestracja systemu w rejestrze głównych danych rynkowych Federalnej Agencji <https://www.marktstammdatenregister.de/MaStR>
5. Podłączenie i uruchomienie urządzenia solarne w ciągu tygodnia po rejestracji w Stromnetz Berlin.

- Skąd mam wiedzieć, czy mój balkon nadaje się do instalacji paneli słonecznych?

Przed zakupem należy sprawdzić, czy instalacja paneli słonecznych ma sens. Sprawdź, czy wszystkie z poniższych odpowiadają Twojemu przypadkowi:

1. *Orientacja: Urządzenie solarne może zapewnić maksymalną moc, gdy balkon jest skierowany na południe. Również balkony skierowane na wschód*

- lub zachód będą odpowiednie. Znacznie zwiększysz wydajność, jeśli urządzenie nie będzie zawieszane pionowo, ale pod kątem (około 30 stopni) do słońca.*
2. *Zacienienie: Zacienienie zmniejsza wydajność. Należy również pamiętać, że zimą słońce jest niżej, a zatem cienie są dłuższe.*
  3. *Mocowanie: Szczególnie ważne jest, aby moduły były przymocowane, tak aby nikomu nie zagrażały i tak aby uniknąć uszkodzeń.*

- Jakie są zasady bezpieczeństwa podczas podłączania paneli słonecznych?

Nigdy nie używaj rozgałęźnika lub trójnika. Jeśli kilka urządzeń jest podłączonych do tego samego gniazdka, prądy zasilania będą się sumować. Może to przeciążyć wtyczkę i spowodować pożar.

Wbudowane urządzenie solarne musi być podłączone do odpowiedniego obwodu, aby uniknąć niebezpieczeństwa. Należy skonsultować się ze specjalistą! VDE (Verband der Elektrotechnik Elektronik Informationstechnik e.V.) stanowią, że nie wolno dotykać części wtyczki przewodzących prąd. Deutsche Gesellschaft für Stromenergie (DGS) uważa, że podłączanie urządzeń solarne typu plug-in za pomocą wtyczki z konwencjonalnym stykiem bezpieczeństwa (Schuko) jest nieszkodliwe, jeśli przestrzegane są normy bezpieczeństwa DGS. Przegląd produktów DGS

(<https://www.pvplug.de/marktuebersicht/>) pokazuje, które urządzenia spełniają normę bezpieczeństwa DGS. Obecnie nie ma standardu dla podłączanych urządzeń solarne.

Ma on zostać przyjęty w 2023 r.

- A coś prostszego, np. oszczędność energii w stylu «zrób to sam» bez większego wysiłku?

Nawet jeśli jesteś tylko średnio uzdolniony manualnie, możesz oszczędzać energię w swoim mieszkaniu lub domu w mgnieniu oka, wprowadzając kilka drobnych zmian.

Poniższe pomysły DIY są odwracalne i nie wymagają zgody właściciela. Specjalne folie okienne tworzą dodatkową warstwę izolacyjną na szkłe i zapewniają dodatkową izolację termiczną, zwłaszcza w przypadku pojedynczych szyb lub starszych okien z podwójnymi szybami.

Folie termiczne są zwykle przyklejane do oczyszczonego okna za pomocą dwustronnej taśmy klejącej i wygładzane za pomocą suszarki do włosów.

Folia i pozostałości kleju mogą być następnie usunięte z okna bez śladu za pomocą wody z mydłem i skrobaczki do szyb.

Izolacja ściany za grzejnikiem również oszczędza energię. Można to zrobić nawet bez demontażu grzejnika. Do tego energooszczędnego działania, potrzebna będzie tapeta izolacyjna lub folia bąbelkowa powlekana metalem i taśma dwustronna. Jeśli za grzejnikiem jest wystarczająco miejsca, można zaizolować wnękę dwiema warstwami folii lub tapety. Projekt wymaga czterech rąk i pewnych umiejętności.

Uszczelnianie pęknięć w oknach i drzwiach jest zawsze dobrym pomysłem. Taśma uszczelniająca nie tylko chroni przed ciepłem, ale także przed przeciągami, zimnem, kurzem, hałasem i owadami.

Szklarz może odnowić porowate profile uszczelniające okna. Często nawet wynajmujący za to płacą. Jeśli tak nie jest, można użyć specjalnej taśmy uszczelniającej. Ważna jest również kurtyna z gęstej tkaniny lub kurtyna termoizolacyjna.

- Przez większość czasu mam uchylone okna, lubię świeże powietrze. Czy ma to duży wpływ na rachunki za ogrzewanie?

Lekko uchylone okna ledwo doprowadzają świeże powietrze, a ściany bardzo się wychładzają.

Najlepszym sposobem na wentylację jest stworzenie przeciągu. To poprzez wentylację krzyżową, tj. otwieranie okien lub drzwi po przeciwnych

stronach mieszkania, jeśli to możliwe. Wentylację należy przeprowadzać co najmniej raz dziennie, aby zapewnić wystarczającą ilość świeżego powietrza. Jest to również jedyny sposób na wydostanie się spleśniałej wilgoci z lokalu. W temperaturach bliskich punktowi zamarzania wystarczy trzy do pięciu minut wentylacji wymuszonej lub krzyżowej, a przy cieplejszej pogodzie. 10 do 15 minut.

- Czy dobrym pomysłem jest wyłączenie ogrzewania gdy nikogo nie ma w domu?

Całkowite włączenie i wyłączenie ogrzewania nie ma sensu. Jeśli zamiast tego ogrzewasz równomiernie w całej objętości, ogrzewasz bardziej ekonomicznie.

Zapotrzebowanie na energię jest wtedy znacznie niższe. Całkowite wyłączenie prowadzi do niepotrzebnego chłodzenia pomieszczeń, szczególnie w nieizolowanych domach. To z kolei niesie ze sobą ryzyko powstawania pleśni na ścianach. Lepiej jest utrzymywać ogrzewanie na niskim poziomie przez cały czas, nawet gdy jesteś poza domem, aby po powrocie do mieszkania nie było zimno. W zależności od potrzeb można zwiększyć ogrzewanie.

- Na rynku dostępne są urządzenia które zbierają informacje na temat zużycia energii. Dlaczego miałbym je instalować, skoro i tak już oszczędzam pieniądze tam, gdzie mogę?

Czytniki w systemie ogrzewania dostarczają informacji o zużyciu energii. Dzięki temu każdy może sprawdzić informacje na swoim rachunku za ogrzewanie. Osoba, która posiada raport ogrzewania, może również dowiedzieć się na przykład, dlaczego jej zużycie ciepła jest wyższe niż średnia. **Informacje te mogą być wykorzystane aby zachęcić właściciela do modernizacji ogrzewania.**

- O jakich modernizacjach można rozmawiać z wynajmującym?

W ciągu ostatnich kilku dekad wielu właściciele domów przeprowadziło już renowację swoich domów, aby uczynić je energooszczędny. Obecnie nowe budynki muszą spełniać wyższe standardy efektywności energetycznej niż kilkadziesiąt lat temu. W rezultacie średnie zużycie energii na jednostkę mieszkalną już teraz stale spada. Niemniej jednak wiele starszych budynków nadal wymaga odpowiedniej renowacji. Tak zwane «skanowanie termiczne» za pomocą kamery termowizyjnej może pokazać, gdzie występują wycieki ciepła i możliwość termomodernizacji.

2. CECHY SZCZEGÓLNE INTERAKCJA KONSUMENT I DOSTAWCY ENERGII

- Czy dostawca ma prawo podnieść ceny energii elektrycznej lub gazu?

Podstawowi dostawcy* mają prawo podnieść ceny jeśli doświadczą wzrostu pewnych kosztów, na które nie mają wpływu, na przykład, jeśli ceny energii elektrycznej i gazu gwałtownie wzrosną na giełdach energii.

*Podstawowymi dostawcami są zazwyczaj lokalne przedsiębiorstwa komunalne. Przed 1998 r. istniał monopol na dostawy energii elektrycznej.

Dziś, jeśli nie masz umowy z nikim, automatycznie otrzymujesz od podstawowego dostawcy.

- Skąd mam wiedzieć, że cena wzrośnie?

Dostawca podstawowy musi powiadomić swoich konsumentów o zmianach pocztą na sześć tygodni przed datą wejścia zmiany w życie.

W przeciwnym razie podwyżka cen jest niedozwolona. Dlatego należy uważnie czytać wszystkie pisma otrzymywane od dostawcy, nawet jeśli na pierwszy rzut oka wydają się one mało istotne.

Nie można wykluczyć, że otrzymany list zawiera informację o podwyżce cen.

Niestety, nierzadko zdarza się, że dostawcy energii ukrywają informacje o podwyżce cen za bezsensowną reklamą, co z zasady jest niedopuszczalne.

- Czy mam szansę na „wyjątkowe traktowanie“?

Jeśli masz specjalną stawkę u swojego operatora, jesteś prawnie uważany za «klienta specjalnego». W takim przypadku dostawca jest uprawniony do zmiany cen tylko wtedy, gdy jest to wyraźnie przewidziane w Ogólnych Warunkach Handlowych (AGB).

- Kiedy mój dostawca musi powiadomić mnie o podwyżce cen?

Jeśli dostawca energii jest dostawcą podstawowym, musi z wyprzedzeniem ogłosić informację o zmianach cen w dzienniku urzędowym lub gazetach codziennych, a także w Internecie. Ponadto dostawca podstawowy musi powiadomić Cię o podwyżce cen listownie z 6 tygodniowym wyprzedzeniem.

Jeśli Twój dostawca energii nie jest dostawcą podstawowym, ale między Tobą a dostawcą została uzgodniona taryfa specjalna («umowa specjalna»), dostawca musi poinformować Cię o zmianie ceny na miesiąc przed wejściem zmiany w życie.

- Jak powinno wyglądać powiadomienie o zmianie ceny?

Pismo powiadamiające o zmianie ceny, musi być jasne i przejrzyste. Oznacza to, że musi informować o zmianie prostym i zrozumiałym językiem.

W piśmie dostawca musi również dokładnie określić przyczynę, zakres i okoliczności, które doprowadziły do podwyżki cen.

Dostawca musi również przypomnieć, że klientowi przysługuje wyłączne prawo do odstąpienia od umowy (jeśli takie istnieje).

- Co mogę zrobić, jeśli mój dostawca nie powiadomił mnie o podwyżce cen?

Jeśli jest to dostawca podstawowy, należy pisemnie sprzeciwić się podwyżce cen i wysłać kopię pisma do Berlińskiego Stowarzyszenia Ochrony Konsumentów.

Berlińskie Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów podejmie odpowiednie działania, jeśli dostawca nie powiadomi konsumenta w odpowiedni sposób o podwyżce cen.

Jeśli Twój dostawca energii nie jest podstawowym dostawcą, ale między Tobą a dostawcą została uzgodniona specjalna taryfa, powinieneś płacić specjalną taryfę. Powinieneś również zgłosić sprzeciw wobec podwyżki cen i będziesz musiał zapłacić podwyższoną taryfę tylko pod pewnymi warunkami.

W obu przypadkach należy zawsze skorzystać z porady prawnej; centra doradcze można znaleźć we wszystkich dzielnicach Berlina.

- Tak więc, mój dostawca ogłosił podwyżkę cen. Co mogę zrobić?

Jeśli dostawca podniesie ceny, można anulować umowę i zmienić dostawcę, na takiego który oferuje bardziej korzystne stawki.

Jeśli dostawca jest dostawcą podstawowym, wówczas, jest zobowiązany do przestrzegania określonego okresu wypowiedzenia, który zawsze wynosi dwa tygodnie.

Jeśli istnieje specjalna umowa między Tobą a Twoim dostawcą, co do zasady, masz wyłączne prawo do rozwiązania umowy.

Użytkownik może rozwiązać umowę w momencie, kiedy podwyżka ceny wchodzi w życie. Na przykład, jeśli ceny wzrosną 1 stycznia, wypowiedzenie musi wpłynąć do dostawcy usług do 31 grudnia.

Przy obecnym kryzysie energetycznym nie można mieć pewności, że nowy dostawca nie zmieni swoich obecnych taryf. Zawarcie specjalnej umowy z dostawcą może mieć sens. Warto zawrzeć specjalną umowę z dostawcą, ustanawiając długoterminowe zobowiązanie z jego strony do utrzymania obecnych taryf.

Centrum porad prawnych w zakresie energii będzie w stanie udzielić kompetentnych informacji w tej kwestii.

- Mój dostawca drastycznie zwiększył kwotę zaliczki. Czy jest to dopuszczalne?

Zwiększenie kwoty zaliczki musi być uzasadnione. W rzeczywistości czasami dostawcy ustalają opłaty z góry na zbyt wysokim poziomie. W niektórych przypadkach płatności zaliczkowe nie są jednak oparte na faktycznym zużyciu, ale na podstawie przybliżonych szacunków. Obliczanie zaliczki na podstawie takich szacunków jest zasadniczo niedozwolone.

Ponadto zaliczka powinna w każdym przypadku odzwierciedlać zużycie z poprzedniego roku lub opierać się na danych pochodzących od konsumentów. Aby obliczyć kwotę zaliczki można skorzystać z kalkulatora cen energii.

Jeśli kwota zaliczki pobranej od Ciebie jest znacznie wyższa, powinieneś poprosić dostawcę o ponowne obliczenie. Dobrym pomysłem jest jednak odłożenie pieniędzy na wypadek konieczności dokonania dodatkowej płatności.

- Czy to możliwe, że sam konsument oferuje wyższą zaliczkę w przypadku wzrostu ceny?

W większości przypadków zwiększenie kwoty zaliczki nie jest dobrym pomysłem. Nie należy samodzielnie zwiększać kwoty zaliczki. Jeśli zapłacisz więcej niż zużyjesz, będziesz mieć nadwyżkę środków na koncie osobistym, która może zniknąć w przypadku upadłości organizacji dostarczającej energię. Niestety nie można wykluczyć możliwości bankructwa dostawcy; w czasach dużych wahań cen ryzyko to wzrasta.

Zwiększenie zaliczki należy rozważyć tylko wtedy, gdy jest ona obecnie zbyt niska. Jeśli będziesz konsekwentnie wpłacać zbyt niskie zaliczki, staniesz się dłużnikiem dostawcy.

W takim przypadku możesz mieć trudności finansowe w momencie spłaty. Jeśli nie masz pewności, skontaktuj się z poradnią.

- Ale jak mogę ustalić, czy kwota zaliczki, którą wpłacamy jest współmierna?

Aby sprawdzić, czy wpłacana zaliczka jest proporcjonalna, można skorzystać z narzędzi online, takich jak kalkulator cen energii Towarzystwa Ochrony Praw Konsumentów w Berlinie, Link02

<https://www.club-dialog.de/links-energy/>

We wszystkich dzielnicach Berlina znajdują się centra doradztwa energetycznego, gdzie specjaliści chętnie pomogą, w ustaleniu prawidłowej kwoty zaliczki.

- Czy mój dostawca może odciąć mi gaz lub prąd?

Przedsiębiorstwo energetyczne może odciąć dopływ prądu lub gazu w przypadku zadłużenia przekraczającego dwukrotność miesięcznej zaliczki lub przedpłaty.

W przypadku braku uzgodnionej zaliczki zaległości muszą wynosić co najmniej 1/6 rocznego rachunku. Jednak w każdym przypadku należna kwota musi wynosić co najmniej 100 €.

W każdym przypadku dostawca jest zobowiązany do przekazania użytkownikowi czterotygodniowego powiadomienia o odłączeniu, a następnie powiadomienia o odłączeniu osiem dni wcześniej. Ponadto przed tym terminem musi zaoferować użytkownikowi płatność ratalną. Odłączenie energii elektrycznej może być nieuzasadnione, jeśli należna kwota jest niewielka, a konsekwencje odłączenia są dotkliwe dla danego gospodarstwa domowego. Skontaktuj się z jednym z wielu ośrodków doradztwa w zakresie zadłużenia energetycznego w Berlinie.

- Mój dostawca grozi odcięciem gazu lub energii elektrycznej. Co mam zrobić?

Zapobieganie odłączeniu jest łatwiejsze niż późniejsza próba ponownego połączenia. Nie należy więc zwlekać i zasięgnąć porady w odpowiednim czasie, jeśli nie możesz już płacić rachunków za prąd lub gaz.

We wszystkich dzielnicach Berlina znajdują się centra doradztwa ds. zadłużenia energetycznego. Specjaliści w centrum znajdą niezbędne rozwiązanie wspólnie z Tobą.

- Pobieram świadczenia od Urzędu Pracy lub Urzędu ds. Ubezpieczeń Społecznych. Jakie wydatki muszę ponieść na własną rękę?

Rachunek za gaz jest opłacany przez Urząd Pracy lub Urząd ds. Ubezpieczeń Społecznych, jeśli zużycie mieści się w rozsądnych granicach.

Rachunek za energię elektryczną należy jednak opłacać we własnym zakresie. Jeśli dostawca energii elektrycznej naliczy dopłatę do rachunku, możesz złożyć wniosek o pokrycie kosztów.

Jeżeli Urząd Pracy lub Urząd Ubezpieczeń Społecznych zatwierdzi wniosek, wówczas niezbędne środki zostają zazwyczaj przyznane w formie pożyczki.

Pieniądze te będziesz musiał spłacić później. Jeśli nie możesz zapłacić rachunku za energię elektryczną, skontaktuj się z centrum doradztwa ds. zadłużenia energetycznego.

- Kwota dopłaty, którą zostałem obciążony jest tak wysoka, że nie mogę zapłacić rachunku, ponieważ mam niskie dochody. Co powinienem zrobić?

Jeśli nie jesteś w stanie spłacić wystawionej faktury możesz skontaktować się z Urzędem Pracy, jeśli jesteś osobą zdolną do pracy.

Jeśli nie należysz do tej kategorii możesz skontaktować się z Administracją ds. Ubezpieczeń Społecznych.

Osoby o niskich dochodach mogą również ubiegać się o świadczenia z Urzędu Pracy lub Administracji Ubezpieczeń Społecznych.

Ważne jest, aby złożyć wniosek w miesiącu, w którym należna jest opłata uzupełniająca.

- Co mam zrobić, jeśli jestem powyżej minimum i nadal nie mogę zapłacić rachunku?

Jeśli masz wyższe dochody, ale nadal nie możesz zapłacić rachunku, spróbuj wynegocjować z dostawcą plan ratalny.

Jeśli nie możesz samodzielnie rozwiązać problemu z dostawcą, aby uniknąć odłączenia od sieci, jak najszybciej skontaktować się z jednym z ośrodków doradztwa ds. zadłużenia. Centra doradztwa ds. zadłużenia energetycznego, Link03 ☎

<https://www.club-dialog.de/links-energy/>

Dodatkowa pomoc: Aby pomóc gospodarstwom domowym zagrożonym odcięciem dostaw energii elektrycznej lub gazu w wyniku nieoczekiwanych podwyżek cen energii Senat Berlina utworzył «Fundusz awaryjny dla obywateli zalegających z opłatami za energię».

<https://www.berlin.de/energie/hilfen/>

- A jeśli w ogóle nie będę miał pieniędzy, stracę mieszkanie?

Berliński senat wprowadził moratorium na rozwiązywanie umów najmu w celu ochrony najemców lub najemców komercyjnych, którzy nie są w stanie pokryć rosnących kosztów ogrzewania i energii. Rozporządzenie będzie początkowo obowiązywać do końca 2023 r. i będzie dotyczyć najemców lub najemców komercyjnych we wszystkich miejskich spółkach zarządzających mieszkaniami.

- Jeśli mam problem z moim dostawcą energii elektrycznej lub gazu, gdzie mogę złożyć skargę?

W przypadku problemów z dostawcą można złożyć skargę do Berlińskiego Stowarzyszenia Ochrony Konsumentów i zgłosić incydent do Federalnej Agencji Sieci i Komisji Pojednawczej ds. Energetyki.

- Co mam zrobić, jeśli nie mogę zapłacić rachunków za energię?

Jak najszybciej skontaktuj się z uznanym ośrodkiem doradztwa w zakresie zadłużenia i niewypłacalności w Twojej okolicy.

Listę tych ośrodków doradczych znajdziesz na stronie internetowej Departamentu Integracji, Pracy i Spraw Społecznych Senatu, Link04

<https://www.club-dialog.de/links-energy/>

Ponadto berlińskie centrum doradcze dla konsumentów oferuje bezpłatne doradztwo w zakresie długów energetycznych, Link05

[\(https://www.club-dialog.de/links-energy/\)](https://www.club-dialog.de/links-energy/)

oraz infolinię na temat przepisów prawnych w dziedzinie energetyki. Dzwonić można we wtorki **od 10:00 do 13:00 pod numerem 030 214 85 200**

Jeśli otrzymujesz pomoc socjalną lub zasiłek obywatelski, powinieneś również skontaktować się z oddziałem Ubezpieczeń Społecznych i Urzędem Pracy.

- Co mam zrobić, jeśli otrzymałem już powiadomienie o odłączeniu?

Jeśli otrzymałeś już powiadomienie, że Twoja energia elektryczna lub ogrzewanie zostaną odcięte, lub jeśli odcięcie zasilania zostało już nałożone, możesz, pod pewnymi warunkami otrzymać kwotę ryczałtową z Funduszu Pomocy Dłużnikom Energetycznym, Link06

<https://www.club-dialog.de/links-energy/>

Wszystkie wymienione biura doradzą również jak ubiegać się o środki z funduszu.

- Gdzie osoby o niskich dochodach mogą uzyskać pomoc finansową, jeśli nie mogą zapłacić rachunku za ogrzewanie, lub ubiegać się o dodatkową dopłatę za ogrzewanie?

Jeśli nie jesteś w stanie zapłacić rachunku za ogrzewanie lub dodatkowych rachunków za ogrzewanie z powodu wzrostu cen, należy udać się do Urzędu Pracy, aby złożyć wniosek oraz ubiegać się o świadczenia zgodnie z procedurą SGBII (zasiłek obywatelski).

Nawet jeśli Twój dochód normalnie zaspokaja Twoje potrzeby i dlatego nie masz stałego prawa do zasiłku.

Wysoki rachunek za ogrzewanie lub dodatkowe potrzeby mogą uzasadniać jednorazowe prawo do zasiłku lub pomocy.

Ważne jest, abyś miał czas na złożenie wniosku o zapłatę za ogrzewanie za dany miesiąc, Link07

(<https://www.club-dialog.de/links-energy/>)

do końca trzeciego miesiąca po miesiącu do zapłaty; tj. wnioski za styczeń należy złożyć najpóźniej w kwietniu.

Centrum Aktywizacji Bezrobotnych sprawdza, czy koszty i zużycie są uzasadnione, i czy jesteś uprawniony do świadczeń na podstawie dochodu.

- Gdzie osoby z niską emeryturą mogą uzyskać pomoc finansową, jeśli nie mogą zapłacić rachunku za ogrzewanie lub ubiegać się o dodatkowe dopłaty za ogrzewanie?

Jeśli nie jesteś w stanie zapłacić rachunku za ogrzewanie lub dodatkowego rachunku za ogrzewanie z powodu wzrostu cen, skontaktuj się z biurem pomocy społecznej w swojej okolicy

<https://service.berlin.de/standorte/sozialaemter/> i złóż wnioski o świadczenia zgodnie z SGB XII (pomoc społeczna/zasiłek podstawowy). Nawet jeśli Twoja emerytura normalnie pokrywa Twoje potrzeby i w związku z tym nie masz stałego prawa do zabezpieczenia podstawowego, wysokie rachunki za ogrzewanie lub dodatkowe potrzeby mogą uzasadniać jednorazowe prawo do zabezpieczenia podstawowego. Ważne jest, aby złożyć wniosek o podstawowe zabezpieczenie

(<https://service.berlin.de/dienstleistung/324394/>)

w miesiącu, w którym należna jest dodatkowa płatność. Urząd Ubezpieczeń Społecznych najpierw sprawdza, czy wydatki lub konsumpcja są uzasadnione i czy masz prawo do świadczeń na podstawie swoich dochodów.

- Dlaczego moje koszty ogrzewania są pokrywane tylko częściowo?

Aby koszty ogrzewania zostały w pełni pokryte, muszą one zostać uznane za uzasadnione. Wartości graniczne są obliczane na podstawie krajowego wskaźnika ogrzewania. Jeśli wartości graniczne zostaną przekroczone, przeprowadzany jest audyt w celu ustalenia, czy wyższe koszty ogrzewania są odpowiednie w poszczególnych przypadkach.

Sprawdzanie adekwatności kosztów ogrzewania w rozumieniu drugiej i dwunastej księgi kodeksu socjalnego opiera się na rocznym zużyciu. Koszty ogrzewania są generalnie uznawane za uzasadnione, jeśli indywidualne zużycie nie przekracza wartości granicznych.

- Ale co, jeśli wartości są „nieuzasadnione”?

Jeśli zużycie przekracza wartość zużycia sklasyfikowaną jako rozsądne, zostanie sprawdzone, czy istnieją możliwe do udowodnienia indywidualne powody (np. choroba lub mieszkanie ze słabą izolacją), które uzasadniają przekroczenie tej wartości. Jeśli zużycie przekracza limity bez ważnego powodu, zostaniesz o tym poinformowany i poproszony o dostosowanie zużycia. W przeciwnym razie, koszty nie będą już pokrywane w całości.

- Używam oleju opałowego, pelletu drzewnego, LPG lub węgla. Czy istnieje wsparcie finansowe dla mnie?

Berliński pakiet pomocowy przewiduje dotacje dla gospodarstw domowych ogrzewających węglem, olejem opałowym lub pelletem.

Gospodarstwa domowe i przedsiębiorcy, których koszty ogrzewania olejem opałowym, peletami, węglem lub gazem płynnym wzrosły co najmniej 1,7-krotnie, otrzymują dotację w wysokości od 100 do 2000 euro. Osoby potrzebujące pomocy powinny złożyć wniosek online. Dotacja wynosi 80 procent rachunków za ogrzewanie, które są 1,7 razy wyższe niż w 2021 roku.

- Jak wygląda dotacja na ogrzewanie olejem opałowym, peletem, węglem i gazem płynnym na prostych przykładach.

Przy obliczaniu dopłaty jako punkt odniesienia przyjmuje się średnie koszty ogrzewania w 2021 roku. Dopłata do ogrzewania wynosi 80 procent kosztów ogrzewania w 2022 r., które są ponad 1,7 razy wyższe niż w 2021 roku.

Przykład 1:

W 2021 r. gospodarstwo domowe wydaje 1000 euro na ogrzewanie węglowe. W 2022 r. rachunek wynosi 2 200 euro za podobne zużycie. Odpowiada to 2,2-krotnemu wzrostowi.

W związku z tym gospodarstwo domowe jest uprawnione do złożenia wniosku. Kwota dotacji wynosi 80% różnicy między 2200 a 1700 (wzrost kosztów ogrzewania o współczynnik 1,7 w 2022 r.), tj. 80 procent z 500 euro. Gospodarstwo domowe otrzyma zatem 400 euro.

Przykład 2:

W 2021 r. gospodarstwo domowe wydaje 1 200 euro na ogrzewanie gazem płynnym. Koszty na rok 2022 wynoszą 2160 euro za to samo zużycie. Odpowiada to 1,8-krotnemu wzrostowi. Kwota dotacji wynosi 80 procent różnicy między 2160 a 2040 euro (1,7-krotny wzrost kosztów ogrzewania w 2021 r.), tj. 80 procent z 120 euro.

Ponieważ obliczona kwota (96 euro) jest poniżej minimalnego limitu 100 euro, dotacja nie jest wypłacana.

- Co muszę zrobić, aby otrzymać dodatek grzewczy?

Jeśli ogrzewasz węglem, peletem, olejem opałowym lub LPG, a koszty ogrzewania w 2022 r. są co najmniej 1,7 razy wyższe niż w 2021 r. możesz ubiegać się o dotację online zgodnie z dodatkiem grzewczym na stronie internetowej Investitionsbank Berlin (IBB)

<https://www.ibb.de/de/foerderprogramme/heizkostenhilfe-berlin.html>

- Na jakich warunkach mogę otrzymać zasiłek z funduszu dla potrzebujących?

Najważniejsze wymagania to miejsce zamieszkania w Berlinie i zagrożone lub zablokowane dostawy ciepła lub energii elektrycznej w 2023 r. dla prywatnego mieszkania. Musisz również zadeklarować, że nie możesz pokryć długu energetycznego ze swoich dochodów. Ponadto dochód gospodarstwa domowego musi być poniżej określonego limitu Link08

<https://www.club-dialog.de/links-energy/>

Złożenie wniosku to pewny sposób na sprawdzenie, czy wymagania są spełnione. Więcej informacji, w tym limity dochodów, można znaleźć na portalu usługi

<https://service.berlin.de/dienstleistung/331644/>

- Jak często mogę ubiegać się o zasiłek z funduszu pomocy potrzebujących?

Zgoda może zostać udzielona jednorazowo w celu rozwiązania problemu zablokowanej energii elektrycznej i ogrzewania. Jeśli wniosek zostanie odrzucony, można złożyć wniosek ponownie.

- Czy mogę otrzymać świadczenia z funduszu dla osób w trudnej sytuacji, nawet jeśli otrzymuję inne świadczenia, takie jak zasiłek mieszkaniowy, pomoc społeczną lub pożyczki studenckie?

Zasadniczo można również otrzymać zasiłek jeśli otrzymujesz już inne świadczenia. Jednak w zależności od sytuacji należy wziąć pod uwagę pewne szczegóły.

Odbiorcy BaFöG: należy pamiętać, że dotacje BaFöG są traktowane jako dochód i należy je podać jako dochód w momencie składania wniosku.

Odbiorcy zasiłku mieszkaniowego: należy wziąć pod uwagę kwotę zasiłku mieszkaniowego przy podawaniu dochodu. Od stycznia 2023 r. osoby otrzymujące dodatek mieszkaniowy regularnie otrzymują dopłatę do ogrzewania. W tym kontekście można założyć, że odłączenie ogrzewania nie będzie miało miejsca w pierwszej kolejności dla odbiorców dodatku mieszkaniowego lub że odbiorcy dodatku mieszkaniowego będą w stanie zapobiec wszelkim przerwom w ogrzewaniu na własny koszt i że nie będą potrzebować funduszu kryzysowego.

Odbiorcy dochodu obywatelskiego, pomocy społecznej lub podstawowego zabezpieczenia: jest bardzo mało prawdopodobne, aby gospodarstwa domowe otrzymujące świadczenia w ramach wyżej wymienionych programów świadczeń socjalnych zostaną pozbawione ogrzewania, ponieważ w Berlinie koszty ogrzewania są w pełni pokrywane, jeśli zużycie mieści się w rozsądnych granicach. Należy jednak pamiętać, że Fundusz Pomocy może pokryć przerwy w ogrzewaniu spowodowane nieefektywnym użytkowaniem tylko wtedy, gdy zużycie nie przekracza pewnych średnich wartości.

3. OGÓLNE KWESTIE ZUŻYCIA ENERGII W NIEMCZECH

- Czy dostawy energii w Niemczech są pewne?

Według Federalnej Agencji, dostawy gazu w Niemczech są obecnie stabilne, a bezpieczeństwo dostaw jest zagwarantowane.

Wyzwaniem pozostają jednak przygotowania do nadchodzącej zimy 2023/2024.

Jeśli chodzi o dostawy energii elektrycznej, Federalne Ministerstwo Gospodarki ocenia sytuację jako stabilną i obecnie nie widzi żadnych krytycznych zmian.

- Czy powinniśmy przygotować się na kryzys energetyczny?

Prywatne gospodarstwa domowe są tak zwanymi chronionymi konsumentami w sektorze dostaw gazu.

Jest więc bardzo mało prawdopodobne, aby zostały one dotknięte jakimikolwiek odłączeniami.

Jednak oszczędności w prywatnych gospodarstwach domowych pomagają w ogólnych wysiłkach na rzecz przeciwdziałania kryzysowi energetycznemu.

- Na ile stabilne są dostawy energii w Berlinie?

Najlepszym środkiem ostrożności jest upewnienie się, że sieć energetyczna nie jest tymczasowo przeciążona.

Zasadniczo przeciążenie występuje, gdy wykorzystanie sieci przekracza jej możliwości.

Jeśli duża liczba urządzeń zużywających energię na danym obszarze jest podłączona do sieci w tym samym czasie (np. grzejniki w zimie), sieć może zostać przeciążona i uszkodzona. W obecnej sytuacji dostawy energii elektrycznej nie są zagrożone.

Teoretycznie w przypadku zbliżającego się przeciążenia sieci może być konieczne tymczasowe i ograniczone przestrzennie wyłączenie.

Jest to środek zapobiegawczy, który powinien podjąć operator sieci, aby zapobiec uszkodzeniu sieci z powodu przeciążenia. Jest to jednak bardzo mało prawdopodobny scenariusz, jednak operatorzy sieci powinni być na niego przygotowani.

W Berlinie jest około 36 000 kilometrów kabli energetycznych. Sieć energetyczną można postrzegać jako serię ogniw. Jeśli jedno ogniwo musiałoby zostać wyłączone na krótki okres czasu z powodu zbliżającego się przeciążenia, pozostałe ogniwa mogą być nadal zasilane energią elektryczną.

- Czy ma sens ogrzewanie energią elektryczną jako alternatywa dla ogrzewania gazowego?

Nie. Biorąc pod uwagę wysokie ceny gazu, zrozumiałe jest szukanie innych rozwiązań. Jednak grzejniki elektryczne nie są tutaj alternatywą.

Ogrzewanie elektryczne jest nadal znacznie droższe niż ogrzewanie gazowe. Ponadto termowentylatory są nieefektywne i nadają się tylko do małych powierzchni, to samo dotyczy promienników podczerwieni. Poza tym, system energetyczny Berlina nie jest zaprojektowany tak, aby pomieścić dużą liczbę elektrycznych systemów grzewczych.

Równoległe korzystanie ze zbyt wielu grzejników elektrycznych może prowadzić do przeciążenia sieci energetycznej.

SPIS TREŚCI

- 1 Wskazówki dotyczące oszczędzania energii w domu ..... strona 2 - 14
- 2 Osobliwości interakcji konsumenta z dostawcą energii ..... strona 14 - 28
- 3 Ogólne zagadnienia dotyczące zużycia energii w Niemczech ..... strona 29 - 30

Aktualizacja:
Lipiec 2023 r.

Dodatkowe informacje:
<https://www.club-dialog.de/energy/>

Zapisy na indywidualne sesje doradcze:
energy@club-dialog.de

Wykorzystane materiały:
<https://www.berlin.de/energie/energie-sparen/>

<https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/tipps-fuer-verbraucher/tipps-zum-richtigen-heizen-2132602>

<https://www.berlin.de/energie/faq/>

<https://www.berlin.de/sen/verbraucherschutz/energieberatung/fragen-und-antworten/>

Projekt jest realizowany przez

CLUB DIALOG E.V

z udziałem WIR.DE

WIR.DE

i przy wsparciu finansowym Departamentu
Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów Senatu
Berlina

